

KINH ĐẠI PHƯƠNG QUẢNG PHẬT HOA NGHIÊM

QUYỂN 20

Phẩm 21: THẬP HẠNH (Phần 2)

Chư Phật tử! Thế nào là hạnh không chấp trước của Bồ-tát?

Bồ-tát này dùng tâm không chấp trước, ở trong mỗi niệm có thể nhập vào vô số thế giới, làm nghiêm tịnh vô số thế giới, nhưng đối với các thế giới tâm không chấp trước.

Bồ-tát này đến chỗ của vô số Như Lai cung kính lễ bái, phụng sự cúng dường; dùng vô số hoa, hương, tràng hoa, hương bột, hương xoa, y phục, châu báu, cờ phướn, lọng đẹp, đồ trang nghiêm, thứ nào cũng nhiều vô số để cúng dường chư Như Lai.

Cúng dường như vậy vì để đạt pháp vô tác rốt ráo, để trụ pháp chẳng nghĩ bàn; ở trong mỗi niệm thấy vô số Phật, nhưng đối với chỗ chư Phật, tâm không chấp trước; đối với các cõi Phật cũng không chấp trước; đối với tướng tốt của Phật cũng không chấp trước; thấy ánh sáng của Phật, nghe Phật thuyết pháp cũng không chấp trước; đối với mười phương thế giới và những chúng hội của Phật, Bồ-tát cũng không chấp trước. Nghe Phật pháp xong, tâm hoan hỷ, chí lực rộng lớn, có thể thâm nhập, có thể hành trì các hạnh Bồ-tát, nhưng với Phật pháp cũng không chấp trước.

Bồ-tát này trong vô số kiếp, thấy vô số Phật xuất thế, ở chỗ mỗi Đức Phật phụng sự cúng dường thấy đều cùng tận vô số kiếp, tâm không nhàm chán, thấy Phật nghe pháp và thấy chúng hội Bồ-tát trang nghiêm đều không chấp trước; thấy thế giới uest trước cũng không ghét chán. Vì sao? Vì Bồ-tát này quán sát đúng với Phật pháp. Trong Phật pháp, không cấu, không tịnh, không tối, không sáng, không khác, không đồng, không thật, không vọng, không an ổn, không hiểm nạn, không chánh đạo, không tà đạo.

Bồ-tát thâm nhập nơi pháp giới như vậy giáo hóa chúng sinh, nhưng đối với chúng sinh chẳng sinh chấp trước; thọ trì các pháp nhưng đối với các pháp chẳng chấp trước; phát tâm Bồ-đề, trụ nơi Phật trụ, nhưng đối nơi Phật trụ chẳng sinh chấp trước; dầu có ngôn thuyết nhưng đối với ngôn thuyết không chấp trước; vào các cõi chúng sinh nhưng đối với cõi chúng sinh không chấp trước; biết rõ Tam-muội, hay nhập hay trụ nhưng đối với Tam-muội tâm không chấp trước; đến vô lượng cõi Phật, hoặc vào, hoặc thấy, hoặc trụ nhưng đối với cõi Phật tâm không chấp trước, lúc bỏ đi cũng không luyến tiếc.

Vì Bồ-tát này có thể không chấp trước như vậy, nên tâm không chướng ngại đối với Phật pháp, rõ Phật Bồ-đề, chứng pháp Tỳ-ni, trụ nơi chánh giáo Phật, tu hạnh Bồ-tát, trụ tâm Bồ-tát, tư duy pháp giải thoát của Bồ-tát, đối với trú xứ của Bồ-tát tâm không tham đắm; đối với việc làm của Bồ-tát cũng không chấp trước; làm thanh tịnh đạo Bồ-tát, thọ Bồ-tát ký, được thọ ký rồi tự nghĩ: “Kẻ phàm phu ngu si không biết không thấy, không tin không hiểu, không thật hành sáng suốt, luôn cố tham chấp, lưu chuyển sinh tử, chẳng cầu thấy Phật, chẳng theo Bạc Minh Đạo, chẳng tin Đấng Điều Ngự, mê lầm vào nơi đường hiểm, chẳng kính đức vua Thập Lực, chẳng biết ơn Bồ-tát, tham luyến trụ xứ, nghe các pháp “không” tâm quá sợ hãi, xa pháp chánh, gần pháp tà,

bỏ đường bằng vào đường hiểm, trái ý Phật, theo ý ma; đối với các cõi chấp chặt chẳng lia”.

Bồ-tát này quán sát chúng sinh như vậy, thêm lớn tâm đại Bi, sinh các căn lành mà không chấp trước.

Lúc đó, Bồ-tát này lại nghĩ: “Ta sẽ vì từng chúng sinh một ở mỗi cõi nước trong mười phương thế giới, trải qua vô số vô số kiếp giáo hóa thành thực. Như vì một chúng sinh, vì tất cả chúng sinh cũng như vậy, chẳng bao giờ vì thế mà sinh mệt mỗi chán nản bỏ đi nơi khác.

Lại lấy đầu sợi lông chứa khắp pháp giới, nơi chỗ đầu một sợi lông, trọn vô số vô số kiếp giáo hóa điều phục tất cả chúng sinh. Như nơi đầu một sợi lông, nơi đầu tất cả sợi lông đều như vậy. Dù cho trong khoảng thời gian khảy móng tay cũng chẳng chấp trước nơi ngã, chẳng khởi tưởng về ngã, ngã sở. Nơi mỗi đầu sợi lông tu hạnh Bồ-tát tận cùng kiếp vị lai, chẳng chấp trước thân, chẳng chấp trước pháp, chẳng chấp trước niệm, chẳng chấp trước nguyện, chẳng chấp trước Tam-muội, chẳng chấp trước quán sát, chẳng chấp trước tịch tĩnh, chẳng chấp trước cảnh giới, chẳng chấp trước sự giáo hóa, điều phục chúng sinh, cũng chẳng chấp trước sự nhập pháp giới. Vì sao? Vì Bồ-tát này nghĩ: “Ta phải quán sát tất cả pháp như huyễn, chư Phật như bóng, hạnh Bồ-tát như giấc mơ, Phật pháp thuyết như tiếng vang, tất cả thế gian như hóa vì do nghiệp báo giữ lấy; thân sai biệt như huyễn vì do hành lực khởi ra; tất cả chúng sinh như tâm vì các thứ tạp nhiễm; tất cả pháp như thật tế vì chẳng thể đổi khác”.

Bồ-tát này lại nghĩ: “Ta sẽ thật hành hạnh Bồ-tát trong tất cả cõi nước nơi mười phương, niệm niệm thấu rõ tất cả Phật pháp, chánh niệm hiện tiền, không chấp trước”.

Bồ-tát quán thân vô ngã như vậy thời thấy Phật vô ngại. Vì giáo hóa chúng sinh nên diễn nói các pháp, làm cho họ đối với Phật pháp phát sinh vô lượng hoan hỷ và lòng tin thanh tịnh. Cứu hộ tất cả chúng sinh tâm không mệt mỗi chán nản. Vì không mệt mỗi chán nản nên trong tất cả thế giới, nếu có chúng sinh chưa thành tựu, chưa điều phục, thì liền đến đó dùng phương tiện hóa độ. Trong những chúng sinh đó có đủ thứ tiếng, đủ thứ nghiệp, đủ thứ chấp trước, đủ thứ nêu bày, đủ thứ hòa hợp, đủ thứ lưu chuyển, đủ thứ việc làm, đủ thứ cảnh giới, đủ thứ sinh, đủ thứ chết, Bồ-tát này do đại nguyện nên an trú nơi ấy để giáo hóa họ, chẳng làm cho tâm họ có động có thoái, cũng chẳng có một niệm sinh tưởng chấp trước, cấu nhiễm.

Vì sao? Vì Bồ-tát này đã được hạnh không chấp không dựa, tự lợi và lợi tha đều thanh tịnh đầy đủ.

Đây là hạnh thứ bảy – hạnh không chấp trước của Đại Bồ-tát.

Chư Phật tử! Thế nào là hạnh khó đắc của Đại Bồ-tát?

Bồ-tát này thành tựu căn lành khó được, căn lành khó phục, căn lành tối thắng, căn lành chẳng thể hủy hoại, căn lành không thể hơn, căn lành chẳng nghĩ bàn, căn lành vô tận, căn lành nơi sức tự tại, căn lành oai đức lớn, căn lành đồng một tánh với tất cả Phật.

Lúc Bồ-tát này tu các công hạnh, ở trong Phật pháp được sự hiểu biết tối thắng, nơi Phật Bồ-đề được sự hiểu biết rộng lớn, chưa từng dừng nghỉ hạnh nguyện Bồ-tát, tận tất cả kiếp tâm không mệt mỗi, đối với tất cả khổ chẳng sinh chán lia; tất cả chúng ma không thể làm dao động, được tất cả Phật hộ niệm, hành trì đầy đủ tất cả hạnh khổ của Bồ-tát, siêng tu hạnh Bồ-tát không lười trễ, đối với nguyện Đại thừa luôn chẳng thoái chuyển.

Bồ-tát này an trụ hạnh khó đắc rồi, ở trong mỗi niệm có thể chuyển vô số kiếp sinh tử mà chẳng bỏ đại nguyện của Bồ-tát.

Nếu có chúng sinh nào phụng sự cúng dường cho đến thấy nghe Bồ-tát này đều được chẳng thoái chuyển nơi đạo Vô thượng Bồ-đề.

Bồ-tát này dầu biết chúng sinh chẳng phải có, nhưng chẳng bỏ tất cả cõi chúng sinh. Ví như thuyền trưởng chẳng dừng bờ này, chẳng đậu bờ kia, chẳng dừng giữa dòng, mà có thể đưa chúng từ bờ này qua đến bờ kia, vì qua lại không thôi nghỉ.

Bồ-tát này cũng như thế, chẳng trụ nơi sinh tử, chẳng trụ nơi Niết-bàn, cũng chẳng trụ nơi giữa dòng sinh tử, mà có thể hóa độ chúng sinh từ bờ sinh tử này, đặt họ nơi bờ Niết-bàn kia, là chốn an ổn, vô úy, không ưu não.

Bồ-tát này chẳng chấp trước số chúng sinh ấy, chẳng bỏ một chúng sinh mà chấp trước nhiều chúng sinh, chẳng bỏ số đông chúng sinh mà chấp trước một chúng sinh, chẳng tăng chẳng giảm đối với cõi chúng sinh, cũng chẳng sinh chẳng diệt, chẳng tận chẳng trưởng, chẳng phân biệt, chẳng riêng khác đối với cõi chúng sinh. Vì sao? Vì Bồ-tát này thâm nhập cõi chúng sinh như cõi pháp, cõi chúng sinh cõi pháp không có hai. Trong pháp không hai, không tăng không giảm, không sinh không diệt, không hữu không vô, không lấy không dựa, cũng không chấp trước không hai. Vì Bồ-tát biết rõ tất cả pháp, cõi pháp là không hai.

Bồ-tát này dùng phương tiện khéo léo như vậy vào sâu cõi pháp, trụ nơi vô tướng, dùng tướng thanh tịnh trang nghiêm thân mình. Rõ pháp vô tánh, có thể phân biệt tất cả pháp tướng, chẳng chấp lấy chúng sinh mà có thể biết rõ số chúng sinh, chẳng chấp trước thế giới mà có thể hiện thân khắp cõi Phật, chẳng phân biệt pháp mà khéo vào Phật pháp, thấu đạt nghĩa lý, diễn rộng ngôn giáo, rõ chân tế lia dục của tất cả pháp mà chẳng dứt đạo Bồ-tát, chẳng thoái lui hạnh Bồ-tát, thường siêng tu tập hạnh vô tận, tự tại vào cõi pháp thanh tịnh.

Ví như cọ gỗ để lấy lửa, lửa cháy vô lượng mà lửa chẳng tắt.

Cũng thế, việc Bồ-tát giáo hóa chúng sinh không cùng tận, nhưng ở thế gian thường trụ chẳng diệt, chẳng phải rốt ráo, chẳng phải không rốt ráo, chẳng phải lấy, chẳng phải không lấy, chẳng phải nương chẳng phải không nương, chẳng phải pháp thế gian chẳng phải Phật pháp, chẳng phải phàm, chẳng phải Thánh.

Bồ-tát này thành tựu tâm khó chứng đắc như vậy, lúc tu tập hạnh Bồ-tát, chẳng nói pháp Nhị thừa, chẳng nói Phật pháp, chẳng nói thế gian, chẳng nói pháp thế gian, chẳng nói chúng sinh, chẳng nói không chúng sinh, chẳng nói uế, chẳng nói tịnh. Vì sao? Vì Bồ-tát này biết tất cả pháp là không nhiễm, không lấy, chẳng chuyển chẳng thoái.

Bồ-tát này lúc ở trong pháp tịch diệt sâu xa tối thắng vi diệu như vậy, khi tu hành, cũng chẳng có quan niệm ta hiện tu, đã tu, hay sẽ tu những hạnh ấy, chẳng chấp trước uẩn xứ giới, thế gian nội, thế gian ngoại, thế gian nội ngoại. Cũng chẳng chấp trước những đại nguyện, những Ba-la-mật và tất cả pháp. Vì sao? Vì trong cõi pháp, không có pháp gọi là hưởng thừa Thanh văn, hưởng thừa Độc giác, hưởng thừa Bồ-tát, hưởng Vô thượng Bồ-đề, không có pháp gọi là hưởng cõi phàm phu, hưởng nhiễm, hưởng tịnh, hưởng sinh tử, hưởng Niết-bàn. Vì sao? Vì các pháp vốn không hai, không không hai.

Ví như hư không, trong mười phương ba đời tìm cầu, chẳng thể nắm bắt được, nhưng chẳng phải là không có hư không.

Cũng thế, Bồ-tát quán tất cả pháp đều chẳng thể nắm bắt được, nhưng chẳng phải là không có tất cả pháp, đúng thật không khác, chẳng mất sự tạo tác, hiện tu hành khắp

các hạnh Bồ-tát, chẳng bỏ đại nguyện điều phục chúng sinh, chuyển chánh pháp luân, chẳng hoại nhân quả, cũng chẳng trái với pháp mâu bình đẳng, khắp đồng với Như Lai ba đời, chẳng dứt giống Phật, chẳng hoại thật tướng, vào sâu các pháp, biện tài vô tận, nghe pháp chẳng chấp, đến đáy sâu của pháp, khéo léo khai diễn, tâm không sợ hãi, chẳng rời Phật trụ, chẳng trái thế pháp, hiện khắp thế gian mà chẳng nhiễm vương nơi thế gian.

Bồ-tát này thành tựu tâm trí tuệ nan đặc như vậy, tu tập các hạnh, đối với ba cõi ác, cứu độ chúng sinh, giáo hóa điều phục đặt họ vào trong đạo của Phật ba đời không lay động.

Bồ-tát này lại nghĩ: “Chúng sinh nơi thế gian chẳng biết báo ân, lại thù oán nhau, tà kiến chấp trước, mê lầm điên đảo, ngu si vô trí, không có tâm tin, hòa theo bạn ác, sinh các tuệ ác, tham ái vô minh, đủ thứ phiền não thấy đều đầy đầy. Vì vậy ta tu các hạnh Bồ-tát. Giả sử người biết tri ân báo ân, thông minh trí tuệ và Thiện tri thức đầy khắp thế gian, thì ta không thật hành các hạnh Bồ-tát. Vì sao? Vì đối với chúng sinh, ta không mong không cầu gì cả, thậm chí không cầu một sợi tơ, một mảy lông, cho đến một chữ một lời khen. Ta tu hạnh Bồ-tát đến tận cùng kiếp vị lai, chưa từng có một niệm vị kỷ, chỉ muốn độ thoát tất cả chúng sinh, khiến họ được thanh tịnh, giải thoát vĩnh viễn. Vì sao? Vì ta là người dìu dắt sáng suốt của chúng sinh, đúng pháp phải như thế, không chấp trước không mong cầu, chỉ vì chúng sinh mà tu đạo Bồ-tát khiến họ được đến nơi bờ kia an ổn, thành tựu Vô thượng Bồ-đề”.

Đây là hạnh thứ tám - hạnh khó đặc của Đại Bồ-tát.

Chư Phật tử! Thế nào là hạnh pháp lành của Đại Bồ-tát?

Bồ-tát này vì tất cả thế gian: Trời, Người, Ma, Phạm, Sa-môn, Bà-la-môn, Càn-thát-bà mà làm ao nước pháp trong mát, thâm giữ chánh pháp, chẳng dứt giống Phật. Vì được Đà-la-ni ánh sáng thanh tịnh nên thuyết pháp thọ ký, biện tài vô tận. Vì được Đà-la-ni đầy đủ nghĩa nên biện tài nghĩa vô tận. Vì được Đà-la-ni giác ngộ thật pháp nên biện tài pháp vô tận. Vì được Đà-la-ni dạy giải ngôn từ nên biện tài từ vô tận. Vì được Đà-la-ni vô biên văn cú, vô tận nghĩa, vô ngại môn nên biện tài vô ngại vô tận. Vì được Đà-la-ni Phật quán đỉnh nên biện tài hoan hỷ vô tận. Vì được Đà-la-ni bất do tha ngộ nên biện tài sáng suốt vô tận. Vì được Đà-la-ni đồng biện nên biện tài đồng nhất vô tận. Vì được Đà-la-ni giải rõ các thứ nghĩa thân, cú thân, văn thân nên biện tài giải rõ vô tận. Vì được Đà-la-ni vô biên nên biện tài vô biên, vô tận.

Bồ-tát này tâm đại Bi kiên cố thâm phục giáo hóa khắp chúng sinh cả tam thiên đại thiên thế giới, biến ra thân kim sắc làm các Phật sự, tùy theo căn tánh và sở thích của các chúng sinh, dùng lưỡi rộng dài, trong một tiếng hiện vô lượng tiếng, đúng theo thời nghi thuyết pháp, làm cho chúng sinh đều hoan hỷ.

Giả sử có vô số các loại nghiệp báo của vô số chúng sinh đồng họp chung một chỗ, hội đó rộng lớn đầy đủ vô số thế giới, Bồ-tát này ngồi trong chúng hội ấy. Chúng sinh nơi hội ấy, mỗi mỗi đều có vô số miệng, mỗi miệng nói ra trăm ngàn ức triệu tiếng, đồng thời nói, lời lẽ đều khác nhau, câu hỏi khác nhau, Bồ-tát này, trong một niệm đều có thể nhận hiểu và giải đáp tất cả, trừ hết nghi hoặc. Như trong một chúng hội, nơi vô số chúng hội cũng đều như vậy.

Lại giả sử nơi đâu một sợi lông, trong mỗi niệm xuất hiện vô lượng, vô số đạo tràng chúng hội, tất cả đầu sợi lông đều như vậy, tận cùng vị lai kiếp, số kiếp đó có thể tận, nhưng chúng hội vô tận. Những chúng hội ấy, trong mỗi niệm dùng ngôn từ riêng

biệt, gạn hỏi riêng biệt. Bồ-tát này, trong một niệm có thể nhận biết cả, không sợ không khiếp không nghi không lằm mà lại nghĩ: “Dù tất cả chúng sinh đồng thời đến hỏi ta, ta cũng vì họ mà thuyết giảng pháp không dứt không cùng, khiến họ đều vui mừng, trụ nơi đường lành, lại khiến họ khéo hiểu tất cả ngôn từ.”

Bồ-tát này có thể thuyết các loại pháp cho chúng sinh nhưng đối với ngữ ngôn vẫn không phân biệt. Giả sử có vô số, vô số các thứ ngôn từ đồng thời vấn nạn, Bồ-tát này trong một niệm nhận biết hết, dùng một tiếng đều đáp cả, đều khiến tỏ ngộ không sót, vì đã được trí Nhất thiết quán đỉnh, vì vậy được tạng vô ngại tạng, vì được ánh sáng viên mãn của tất cả pháp, vì đầy đủ trí Nhất thiết trí.

Chư Phật tử! Bồ-tát này an trụ hạnh pháp lành rồi, có thể tự thanh tịnh, cũng có thể dùng phương tiện không chấp trước tạo lợi ích khắp tất cả chúng sinh, nhưng chẳng thấy có chúng sinh nào được giải thoát.

Như tại tam thiên đại thiên thế giới này, cũng vậy cho đến vô số tam thiên đại thiên thế giới Bồ-tát này biến thành thân kim sắc, diệu âm đầy đủ, đối với tất cả pháp, hành Phật sự không bị chướng ngại.

Chư Phật tử! Bồ-tát này thành tựu mười thứ thân. Đó là thân chẳng phải cõi, vào vô biên pháp giới vì diệt tất cả thế gian; thân các cõi, vào vô biên pháp giới vì sinh tất cả thế gian; thân chẳng sinh vì trụ nơi pháp vô sinh bình đẳng; thân chẳng diệt vì tất cả diệt nơi nói phô đều không thể nắm bắt được; thân chẳng thật vì được như thật; thân chẳng vọng vì tùy nghi ứng hiện; thân chẳng đời vì chết đây sinh kia; thân chẳng hoại vì tánh của pháp giới không hoại; thân một tướng vì đường ngữ ngôn của ba đời đã dứt; thân vô tướng vì khéo có thể quán sát pháp tướng.

Bồ-tát này thành tựu mười thứ thân như vậy, là nhà của tất cả chúng sinh vì thêm lớn các căn lành; là chỗ cứu hộ của tất cả chúng sinh vì khiến họ có được an ổn; là chỗ quy về của tất cả chúng sinh vì làm chỗ nương tựa lớn cho họ; là người dìu dắt của tất cả chúng sinh vì khiến họ được giải thoát vô thượng; là thầy của tất cả chúng sinh vì khiến họ vào pháp chân thật; là ngọn đèn của tất cả chúng sinh vì khiến họ thấy rõ nghiệp báo; là ánh sáng của tất cả chúng sinh vì khiến soi rõ pháp mầu sâu xa, là ngọn đuốc của tất cả ba đời vì khiến họ hiểu ngộ pháp thật; là soi sáng tất cả thế gian vì khiến họ vào trong bậc ánh sáng; là ánh sáng của tất cả các loài vì thị hiện Như Lai tự tại.

Đây là hạnh thứ chín – hạnh pháp lành của Đại Bồ-tát.

Bồ-tát an trụ hạnh này làm ao nước pháp trong mát cho tất cả chúng sinh, vì cùng tận nguồn cội của tất cả Phật pháp.

Chư Phật tử! Thế nào là hạnh chân thật của Đại Bồ-tát?

Bồ-tát này thành tựu lời chắc thật bậc nhất, có thể làm đúng như lời, có thể nói đúng như làm.

Bồ-tát này học lời chân thật của chư Phật ba đời, nhập chủng tánh của chư Phật ba đời, đồng thiện căn với chư Phật ba đời, được lời vô nhị của chư Phật ba đời, theo Như Lai học thành tựu trí tuệ.

Bồ-tát này thành tựu trí biết thị xứ phi xứ nơi chúng sinh, trí biết nghiệp báo ba đời, trí biết các căn tánh lợi độn, trí biết các thế giới, trí biết các tri giải, trí biết tất cả con đường đi đến nơi chốn, trí biết các thiền Tam-muội giải thoát cấu hay tịnh, khởi phải thời hay phi thời, trí tùy niệm biết tất cả thế giới đời trước, trí Thiên nhãn, trí lậu tận. Biết như vậy mà chẳng rời tất cả hạnh Bồ-tát. Vì sao? Vì muốn giáo hóa tất cả chúng sinh đều khiến thanh tịnh.

Bồ-tát này lại sinh tâm tăng thượng như vậy: “Nếu ta chẳng làm cho tất cả chúng sinh trụ nơi đạo giải thoát vô thượng, mà ta thành Vô thượng Bồ-đề trước thì trái với bốn nguyện, không nên như vậy. Vì thế nên ta phải làm cho tất cả chúng sinh được Vô thượng Bồ-đề, Niết-bàn tuyệt đối trước, rồi sau ta sẽ thành Phật. Vì sao? Vì chẳng phải chúng sinh thỉnh ta phát tâm, mà ta tự vì chúng sinh làm bạn chẳng rời, trước muốn khiến cho tất cả chúng sinh đầy đủ căn lành, chứng trí Nhất thiết. Do đó nên ta là tối thắng vì chẳng chấp trước nơi tất cả thế gian, là tối thượng vì trụ nơi Bạc Điều Ngự Vô Thượng, là rời mù lòa vì hiểu chúng sinh không bờ bến, ta đã làm xong vì thành tựu bản nguyện, ta là Bồ-tát khéo biến hóa vì công đức trang nghiêm, ta là chỗ nương tựa tốt vì được chư Phật ba đời thâm nhận”.

Vì Đại Bồ-tát này không rời bỏ bản nguyện nên được vào trí tuệ vô thượng trang nghiêm, tạo lợi ích cho chúng sinh, khiến đều đầy đủ, tùy bản nguyện đều được rốt ráo, đối với tất cả pháp được trí tuệ tự tại, khiến tất cả chúng sinh khắp được thanh tịnh, niệm niệm đi khắp mười phương thế giới, niệm niệm đến khắp vô số vô số cõi Phật, niệm niệm đều thấy vô số vô số chư Phật và cõi nước trang nghiêm thanh tịnh của Phật, thị hiện thần lực tự tại của Như Lai khắp cõi pháp cõi hư không.

Bồ-tát này hiện vô lượng thân vào khắp thế gian mà không nương tựa vào đâu. Ở trong thân mình, hiện tất cả cõi, tất cả chúng sinh, tất cả pháp, tất cả Phật.

Bồ-tát này biết đủ các thứ tướng, đủ các thứ ưa muốn, đủ các thứ hiểu biết, đủ các thứ nghiệp báo, đủ các thứ thiện căn của chúng sinh, nên tùy cơ nghi mà hiện thân để điều phục họ.

Bồ-tát này quán sát chư Bồ-tát như huyễn, tất cả pháp như hóa, Phật xuất thế như bóng, tất cả thế gian như giấc mơ, được tạng nghĩa thân văn thân vô tận, chánh niệm tự tại, trí tuệ tối thắng, quyết định biết rõ tất cả pháp, nhập tướng chân thật của tất cả Tam-muội, trụ nơi nhất tánh không hai.

Vì chúng sinh đều chấp trước hai, nên Bồ-tát này an trụ đại Bi tu hành pháp tịch diệt như vậy, được mười lực của Phật, nhập cõi pháp như lưới Nhân-đà-la, thành tựu giải thoát vô ngại của Như Lai, hùng mãnh trong loài người, gầm tiếng gầm đại sư tử, được vô úy, có khả năng chuyển pháp luân thanh tịnh vô ngại, được trí tuệ giải thoát, biết rõ tất cả cảnh giới thế gian, dứt dòng xoáy sinh tử, vào biển lớn trí tuệ, vì tất cả chúng sinh mà hộ trì chánh pháp của chư Phật ba đời, đến tột đáy nguồn thật tướng nơi biển pháp của tất cả chư Phật.

Bồ-tát trụ nơi hạnh chân thật này rồi, tất cả thế gian: Thiên, Nhân, Ma, Phạm, Sa-môn, Bà-la-môn, Càn-thát-bà, A-tu-la... có ai gần gũi, đều làm cho được tỏ ngộ, hoan hỷ thanh tịnh.

Đây là hạnh thứ mười - hạnh chân thật của Đại Bồ-tát.

Bấy giờ, do thần lực của Đức Phật, các thế giới như số vi trần của một cõi Phật ở mỗi phương trong mười phương, đều chấn động sáu cách. Khắp nơi, trời rải hoa trời đẹp, hương trời, hương bột trời, tràng hoa trời, y trời, báu trời, đồ trang nghiêm trời, tấu âm nhạc trời, phóng ra ánh sáng trời, diễn thông âm thanh vi diệu của trời. Như nơi cung trời Dạ-ma ở thế giới này đã hiện thân biến, diễn nói pháp mười hạnh, thì tại mười phương thế giới, cũng đều như vậy.

Lại do thần lực của Đức Phật, nơi mười phương, mỗi phương cách đây do số thế giới như vi trần nơi mười vạn cõi Phật, có số Bồ-tát như số vi trần nơi mười vạn cõi Phật phò hội, đồng nói với Bồ-tát Công Đức Lâm:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Lành thay, Phật tử! Đại sĩ đã khéo diễn nói các hạnh Bồ-tát. Chúng tôi đồng hiệu là Công Đức Lâm cả, thế giới của chúng tôi ở đồng hiệu Công đức tràng, chư Như Lai ở cõi chúng tôi đồng hiệu Phổ Công Đức, ở chỗ Phật của chúng tôi cũng giảng nói pháp này, chúng hội, quyến thuộc, ngôn từ, nghĩa lý cũng đều như nơi đây không có tăng giảm.

Thưa Phật tử! Nương theo oai lực của Phật, chúng tôi đến đây để chứng minh cho Phật tử. Ở khắp các thế giới nơi mười phương cõi giống như vậy.

Bấy giờ, Bồ-tát Công Đức Lâm, nương theo thần lực của Phật, quán sát khắp tất cả chúng hội ở mười phương, cùng tận cõi pháp, vì muốn khiến cho chủng tánh của Phật chẳng dứt, vì muốn khiến cho chủng tánh của Bồ-tát thanh tịnh, vì muốn khiến cho chủng tánh của nguyện chẳng thoái chuyển, vì muốn chủng tánh của hạnh thường tương tục, vì muốn khiến cho chủng tánh của ba đời đều bình đẳng, vì muốn thấu tóm tất cả chủng tánh của Phật nơi ba đời, vì muốn khai diễn những thiện căn của mình đã vun trồng, vì muốn quán sát tất cả căn tánh, vì muốn hiểu rõ về tập khí phiền não, chỗ tạo tác của tâm hành, vì muốn soi rõ tất cả Phật Bồ-đề, nên nói kệ rằng:

*Nhất tâm kính lễ Đấng Mười Lực
Lìa cấu thanh tịnh thấy vô ngại
Cảnh giới sâu xa không ai bằng
Trụ như người ở giữa hư không.
Quá khứ, Tối Thắng trong loài người
Công đức vô lượng không chấp trước
Dũng mãnh bậc nhất không gì sánh
Bậc lìa trần kia hành đạo này.
Hiện tại các cõi nước mười phương
Hay khéo khai diễn bậc nhất nghĩa
Lìa những lỗi ác, đạt thanh tịnh
Bậc không nương tựa hành đạo này.
Đấng Nhân Sư Tử ở vị lai
Du hành cùng khắp trong cõi pháp
Đã phát tâm đại Bi của Phật
Bậc nhiều ích kia hành đạo này.
Tất cả Đấng không gì sánh ba đời
Tự nhiên trừ diệt mọi ngu tối
Đối tất cả pháp đều bình đẳng
Bậc đại lực kia hành đạo này.
Thấy khắp vô lượng, vô biên cõi
Tất cả các cõi và các loài
Thấy rồi nhưng tâm không phân biệt
Bậc vô động kia hành đạo này.
Tất cả pháp giới đều sáng tỏ
Nơi Bậc nhất nghĩa rất thanh tịnh
Trừ sạch sân mạn và ngu si
Bậc công đức kia hành đạo này.
Đối với chúng sinh khéo phân biệt
Đều vào tánh pháp giới chân thật*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Tự nhiên giác ngộ chẳng do người
Bậc đẳng không kia hành đạo này.
Khấp hư không bao nhiêu cõi nước
Đều đến thuyết pháp nhiều ví dụ
Lời nói thanh tịnh không thể hoại
Bậc Thắng Mâu-ni hành đạo này.
Trọn vẹn bền chắc không thoái chuyển
Thành tựu tôn trọng pháp tối thắng
Nguyện lực vô tận đến bờ kia
Bậc Thiện tu kia hành đạo này.
Vô lượng, vô biên tất cả lực
Cảnh giới rộng lớn cùng sâu diệu
Đều thấy biết được chẳng còn sót
Bậc Nhân Sư kia hành đạo này.
Tất cả câu nghĩa đều sáng rõ
Bao nhiêu dị luận đều xua dẹp
Nơi pháp quyết định không chỗ nghi
Bậc Đại Mâu-ni hành đạo này.
Xa lìa lỗi họa của thế gian
Cho khắp chúng sinh vui an ổn
Làm đại Đạo sư chẳng ai bằng
Bậc thắng đức kia hành đạo này.
Luôn đem vô úy ban chúng sinh
Khiến khắp tất cả đều vui thích
Tâm họ thanh tịnh là nhiệm đức.
Bậc không ai bằng hành đạo này.
Ý nghiệp thanh tịnh rất thuần thiện
Rời những hý luận miệng không lỗi
Oai quang viên mãn chúng tôn kính
Bậc Tối thắng kia hành đạo này.
Vào nghĩa chân thật đến bờ kia
Trụ nơi công đức tâm tịch tĩnh
Chư Phật hộ niệm luôn chẳng quên
Bậc Diệt hữu kia hành đạo này.
Xa lìa chấp ngã không làm hại
Luôn dùng đại âm nêu chánh pháp
Mười phương cõi nước đều cùng khắp
Bậc Tuyệt ví dụ hành đạo này.
Thí ba-la-mật đã hoàn thành
Trăm phước tướng tốt dùng trang nghiêm
Chúng sinh nhìn thấy đều an vui
Bậc Tuệ tối thắng hành đạo này.
Trí địa rất sâu khó vào được
Hay dùng diệu tuệ khéo an trụ
Tâm đó rớt ráo chẳng dao động

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bậc hạnh kiên cố hành đạo này.
Tất cả pháp giới đều vào được
Tùy theo chỗ vào đều rốt ráo
Thần thông tự tại gồm tất cả
Bậc Pháp ánh sáng hành đạo này.
Đấng Đại Mâu-ni chẳng gì bằng
Siêng tu Tam-muội không hai tướng
Tâm thường tại định thích tịch tĩnh
Bậc thấy khắp cả hành đạo này.
Cõi nước nhỏ hẹp cùng rộng lớn
Hòa nhập lẫn nhau đều sai khác
Như cảnh giới kia đều biết rõ
Bậc trí sơn vương hành đạo này.
Ý luôn sáng sạch lìa như bọt
Ở trong ba cõi không chấp trước
Hộ trì giới hạnh đến bờ kia
Bậc Tịnh tâm ấy hành đạo này.
Trí tuệ vô biên không nói hết
Cùng khắp cõi pháp, cõi hư không
Khéo hay tu học trụ trong đó
Bậc Tuệ Kim cang hành đạo này.
Cảnh giới tất cả Phật ba đời
Trí tuệ khéo vào đều cùng khắp
Chưa từng tạm khởi tâm mệt mỏi
Bậc Tối thắng kia hành đạo này.
Hay khéo phân biệt pháp mười Lục
Biết rõ tất cả đường đến chốn
Thân nghiệp vô ngại được tự tại
Bậc công đức thân hành đạo này.
Mười phương vô lượng, vô biên cõi
Có tất cả bao nhiêu chúng sinh
Ta đều cứu hộ chẳng xả bỏ
Bậc Vô úy kia hành đạo này.
Pháp của chư Phật siêng tu học
Tâm luôn tinh tấn chẳng lười mỗi
Sửa trị tất cả các thế gian
Bậc Đại Long vương hành đạo này.
Biết rõ chúng sinh căn chẳng đồng
Muốn hiểu vô lượng riêng sai khác
Đủ các cảnh giới đều thấu tỏ
Bậc Phổ nhập kia hành đạo này
Mười phương thế giới vô lượng cõi
Đều đến thọ sinh không số lượng
Chưa từng một niệm sinh mệt mỏi
Bậc Hoan hỷ kia hành đạo này.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Phóng khắp vô lượng lưới ánh sáng
Soi sáng vô số các thế gian
Ánh sáng ấy chiếu vào pháp tánh
Bậc Thiệu tuệ kia hành đạo này.
Chấn động mười phương các cõi nước
Vô lượng, vô số ngàn ức triệu
Chẳng để chúng sinh sinh sợ hãi
Bậc lợi thế kia hành đạo này.
Khéo hiểu tất cả pháp ngôn ngữ
Vấn nạn đối đáp đều rớt ráo
Thông triết biện tuệ đều biết cả
Bậc Vô úy kia hành đạo này.
Khéo biết các cõi ngửa hoặc úp
Phân biệt tư duy đều rớt ráo
Đều khiến trụ nơi chỗ vô tận
Bậc Thắng tuệ kia hành đạo này.
Công đức vô lượng số ức triệu
Vì cầu Phật đạo đều tu tập
Tất cả đều được đến bờ kia
Bậc Vô tận hạnh hành đạo này.
Vượt hơn đại luận sư thế gian
Biện tài bậc nhất sư tử gầm
Khiến khắp chúng sinh đến bờ kia
Đây Bậc tịnh tâm hành đạo này.
Chư Phật quán đỉnh pháp bậc nhất
Đã được pháp này rưới trên đỉnh
Tâm luôn an trụ chánh pháp
Bậc tâm rộng lớn hành đạo này.
Tất cả chúng sinh khác vô lượng
Rõ thấu tâm họ đều cùng khắp
Quyết định hộ trì tạng Phật pháp
Bậc như Tu-di hành đạo này.
Có thể ở trong mỗi ngữ ngôn
Khắp vì thị hiện vô lượng tiếng
Khiến chúng theo loài đều được hiểu
Bậc thấy vô ngại hành đạo này.
Tất cả pháp văn tự ngữ ngôn
Trí đều khéo vào chẳng phân biệt
Trụ trong các cảnh giới chân thật
Bậc kiến tánh kia hành đạo này.
An trụ biển pháp rất sâu rộng
Khéo hay ấn định tất cả pháp
Rõ pháp môn vô tướng chân thật
Bậc thấy như thật hành đạo này.
Mỗi mỗi cõi Phật đều đi đến

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Cùng tận vô lượng, vô biên kiếp
Quán sát tư duy chẳng tạm dừng
Bậc chẳng trễ lười hành đạo này.
Vô lượng, vô số chư Như Lai
Các thứ danh hiệu đều chẳng đồng
Nơi một đầu lông đều thấy rõ
Bậc tịnh phước kia hành đạo này.
Nơi một đầu lông thấy chư Phật
Số đó vô lượng chẳng kể xiết
Tất cả pháp giới đều cũng vậy
Chư Phật tử kia hành đạo này.
Vô lượng, vô biên vô số kiếp
Ở trong một niệm đều thấy rõ
Biết thời dài ngắn tướng bất định
Bậc hạnh giải thoát hành đạo này.
Hay khiến người thấy không luống qua
Đều gieo nhân duyên nơi Phật pháp
Mà đối việc làm tâm không chấp
Bậc Tối thắng kia hành đạo này.
Trăm ức triệu kiếp thường gặp Phật
Trọn chẳng một niệm sinh mỗi mảy
Tâm hoan hỷ đó càng thêm lớn
Bậc thấy bất không hành đạo này.
Tận cả vô lượng, vô biên kiếp
Quán sát tất cả cõi chúng sinh
Chưa từng thấy có một chúng sinh
Đây Bậc kiên cố hành đạo này.
Tu tập vô biên tạng phước trí
Khắp làm ao công đức mát trong
Lợi ích tất cả các chúng sinh
Bậc Đệ nhất nhân hành đạo này.
Pháp giới có bao nhiêu phẩm loại
Cùng khắp hư không vô số lượng
Rõ kia đều nương ngôn thuyết có
Bậc Sư tử gầm hành đạo này.
Có thể trong mỗi mỗi Tam-muội
Vào khắp vô số các Tam-muội
Đến chỗ kín niệm của pháp môn
Đây Bậc luận nguyệt hành đạo này.
Nhẫn lực siêng tu đến bờ kia
Năng nhẫn pháp tịch diệt tối thắng
Tâm đó bình đẳng chẳng dao động
Bậc vô biên trí hành đạo này.
Ở một thế giới một chỗ ngồi
Thân Phật chẳng động luôn yên lặng

Mà tất cả chỗ đều hiện thân
Bậc vô biên thân hành đạo này.
Vô lượng, vô biên các cõi nước
Đều khiến đồng vào trong một trần
Được bao dung khắp không chướng ngại
Bậc vô biên tư hành đạo này.
Thấu rõ thị xứ và phi xứ
Đối những lực xứ khắp vào được
Thành lực tối thượng của Như Lai
Bậc Đệ nhất lực hành đạo này.
Quá khứ, vị lai và hiện tại
Vô lượng, vô biên các nghiệp báo
Thường dùng trí tuệ đều biết rõ
Bậc thông đạt kia hành đạo này.
Rõ thấu thế gian thời phi thời
Tùy nghi điều phục các chúng sinh
Đều thuận căn cơ chẳng lầm lỗi
Bậc khéo tỏ kia hành đạo này.
Khéo gìn thân ngữ và ý nghiệp
Luôn khiến y pháp mà tu hành
Lìa những chấp trước hàng phục ma
Bậc tri tâm kia hành đạo này.
Ở trong các pháp được thiện xảo
Hay vào chỗ chân như bình đẳng
Biện tài giảng nói không cùng tận
Đây Bậc hạnh Phật hành đạo này.
Môn Đà-la-ni đã viên mãn
Khéo hay an trụ tạng vô ngại
Nơi các pháp giới đều thông đạt
Bậc thâm nhập kia hành đạo này
Tất cả Phật có trong ba đời
Đều tâm bình đẳng đồng trí tuệ
Một tánh một tướng không sai khác
Bậc Vô ngại chủng hành đạo này.
Đã vạch tất cả màn ngu si
Vào sâu biển trí tuệ rộng lớn
Cho khắp chúng sinh mắt thanh tịnh
Bậc có mắt kia hành đạo này.
Đã đủ tất cả các Đạo sư
Bình đẳng thần thông hạnh vô nhị
Được sức tự tại của Như Lai
Đây Bậc thiện tu hành đạo ấy.
Đi khắp tất cả các thế gian
Rưới khắp vô biên mưa pháp diệu
Đều khiến nơi nghĩa được hiểu chắc

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Bậc Pháp vân kia hành đạo này.
Đối với trí Phật và giải thoát
Tin sâu thanh tịnh trọn chẳng thoái
Do tin mà sinh gốc trí tuệ
Đây bậc Thiện học hành đạo này.
Ở trong một niệm đều biết rõ
Tất cả chúng sinh không thiếu sót
Rõ tự tánh tâm của chúng sinh
Bậc đạt vô tánh hành đạo này.
Pháp giới tất cả các cõi nước
Hóa vô số thân đều đi đến
Thân đó tối diệu không gì sánh
Bậc hạnh vô tỷ hành đạo này.
Cõi Phật vô biên, vô lượng số
Vô lượng chư Phật ngự trong ấy
Nơi đó Bồ-tát đều hiện tiền
Gần gũi cúng dường và tôn trọng
Bồ-tát hay dùng riêng một thân
Nhập trong Tam-muội mà tịch định
Khiến thấy thân mình vô hạn số
Mỗi mỗi đều từ Tam-muội dậy.
Chỗ Bồ-tát trụ rất vi diệu
Nẻo hành chốn tạo vượt hý luận
Trong tâm thanh tịnh thường vui thích
Hay khiến chúng sinh đều vui mừng.
Căn tánh phương tiện đều sai biệt
Hay dùng trí tuệ thấy rõ cả
Biết rõ căn tánh không chỗ nương
Bậc điều nan điều hành đạo này.
Hay dùng phương tiện khéo phân biệt
Nơi tất cả pháp được tự tại
Mười phương thế giới đều chẳng đồng
Đều ở trong đó hành Phật sự
Căn tánh vi diệu hạnh cũng vậy
Hay vì chúng sinh rộng thuyết pháp
Người được nghe ai chẳng vui mừng
Bậc bằng hư không hành đạo này.
Mắt trí thanh tịnh không ai bằng
Đối tất cả pháp đều thấy rõ
Trí tuệ như vậy khéo phân biệt
Bậc không ai bằng hành đạo này.
Có vô tận phước đức rộng lớn
Tất cả tu hành khiến rất ráo
Khiến các chúng sinh đều thanh tịnh
Bậc không ai sánh hành đạo này.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Khuyên khắp tu hành pháp trợ đạo
Đều khiến được trụ bậc phương tiện
Độ thoát chúng sinh vô hạn số
Chưa từng tạm khởi tưởng chúng sinh.
Tất cả cơ duyên đều quán sát
Trước hộ tâm họ khiến không tranh.
Dạy khắp chúng sinh chỗ an ổn
Đây Bậc phương tiện hành đạo này.
Thành tựu trí tối thượng bậc nhất
Đầy đủ vô lượng, vô biên trí
Ở trong bốn chúng không hề sợ
Bậc trí phương tiện hành đạo này.
Tất cả thế giới và các pháp
Đều hay vào khắp được tự tại
Cũng vào trong tất cả chúng hội
Độ thoát chúng sinh vô hạn số.
Mười phương trong tất cả cõi nước
Đánh trống pháp lớn ngộ chúng sinh
Làm chủ bố thí pháp vô thượng
Đây Bậc bất diệt hành đạo này.
Một thân kiết già ngồi ngay thẳng
Đầy khắp mười phương vô lượng cõi
Mà khiến thân đó không trở ngại
Đây bậc Pháp thân hành đạo này.
Có thể trong một nghĩa một chữ
Diễn thuyết vô lượng, vô biên pháp
Vô cùng vô tận không giới hạn
Bậc trí vô biên hành đạo này.
Giải thoát của Phật khéo tu học
Được trí tuệ Phật không chướng ngại
Thành tựu vô úy làm thế hùng
Đây bậc Phương tiện hành đạo này.
Biết rõ vô số cõi mười phương
Cũng biết vô số các cõi Phật
Biển trí, biển Pháp đều biết rõ
Chúng sinh được thấy đều vui thích.
Hoặc hiện nhập thai và sơ sinh
Hoặc hiện đạo tràng thành Chánh giác
Như vậy đều khiến thế gian thấy
Đây Bậc vô biên hành đạo này.
Trong vô lượng ức số cõi nước
Thị hiện thân mình nhập Niết-bàn
Thật chẳng bỏ nguyện quy tịch diệt
Đây Bậc hùng luận hành đạo này.
Một diệu thân kiên cố vi mật

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Cùng Phật bình đẳng không ai khác
Tùy các chúng sinh đều thấy khác
Bậc một thân thiện hành đạo này.
Pháp giới bình đẳng không ai khác
Đầy đủ vô lượng, vô biên nghĩa
Thích quán một tướng thân không đời
Bậc trí ba đời hành đạo này.
Nơi các chúng sinh và Phật pháp
Kiến lập gia trì trọn rớt ráo
Có sức gia trì đồng với Phật
Gia trì tối thượng hành đạo này.
Thần túc vô ngại dường như Phật
Thiên nhãn vô ngại rất thanh tịnh
Nhĩ căn thanh tịnh khéo lắng nghe
Bậc Vô ngại ý hành đạo này.
Bao nhiêu thành thông đều đầy đủ
Tùy theo trí tuệ trọn thành tựu
Khéo biết tất cả chẳng ai bằng
Đây bậc Hiền trí hành đạo này.
Tâm ý chánh định chẳng dao động
Trí tuệ rộng lớn không ngăn mé
Bao nhiêu cảnh giới đều thấu tỏ
Bậc thấy tất cả hành đạo này.
Đã đến bờ tất cả công đức
Hay theo thứ lớp độ chúng sinh
Nơi tâm rớt ráo không nhàm chán
Bậc thường tinh tấn hành đạo này.
Ba đời có bao nhiêu Phật pháp
Tất cả nơi đây đều thấy biết
Từ nơi chủng tánh Như Lai sinh
Các Phật tử kia hành đạo này.
Tùy thuận ngôn từ đã thành tựu
Các phái dị luận khéo khuất phục
Thường hay hướng đến Phật Bồ-đề
Bậc tuệ vô biên hành đạo này.
Phóng một ánh sáng chiếu vô tận
Mười phương cõi nước đều cùng khắp
Khiến cả thế gian được sáng rõ
Đây Bậc phá ám hành đạo này.
Tùy chỗ ứng hiện mà cúng dường
Thị hiện Như Lai thân thanh tịnh
Giáo hóa chúng sinh trăm ngàn ức
Trang nghiêm cõi Phật cũng như vậy.
Vì khiến chúng sinh xuất thế gian
Tất cả hạnh diệu đều tu tập

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Hạnh này rộng lớn không bờ mé
Làm thế nào có thể biết được.
Giả sử phân thân chẳng kể xiết
Đồng với cõi pháp bằng hư không
Đều cùng ca ngợi công đức kia
Trăm ngàn muôn kiếp không hết được
Công đức Bồ-tát vô lượng biên
Tất cả tu hành đều đầy đủ
Giả sử vô lượng, vô biên Phật
Trong vô lượng kiếp nói chẳng hết.
Huống là trời, người trong thế gian
Tất cả Thanh văn cùng Duyên giác
Có thể vô lượng, vô biên kiếp
Ca ngợi tuyên dương mà hết được!

